

Επιστροφή στο μέλλον: Μακεδονία 1899-2019

Γράφει ο Δρ Παναγιώτης Διαμάντης

Τις ημέρες που το Μακεδονικό έχει επιστρέψει στο προσκήνιο με το (προ)Σύμφωνο των Πρεσπών, ουσιαστικά επιστρέφουμε στο παρελθόν. Η αφορμή του κειμένου αυτού ήταν η κοπή της βασιλόπιτας του Πανελληνίου Συλλόγου Απογόνων Μακεδονικού Αγώνα «Ο Παύλος Μελάς» στην Θεσσαλονίκη το Σάββατο 12 Ιανουαρίου 2019.

Όπως και την εποχή του Παύλου Μελά (1870-1904), παγκοσμίως βρισκόμαστε στους δρόμους, στον αγώνα υπεράσπισης των δικαίων του Μακεδονικού Ελληνισμού. Όπως ο Μελάς (γεννημένος στην Μασσαλία της Γαλλίας), η Διασπορά βρίσκεται στην πρώτη γραμμή του αγώνα υπεράσπισης της Μακεδονίας.

Όπως και στην εποχή των Μακεδονομάχων, στην πρώτη γραμμή της υπεράσπισης της Μακεδονίας είναι οι εκπαιδευτικοί. Στην εκδήλωση του Συλλόγου των Απογόνων τους, άκουσα για πρώτη φορά για το μνημείο για τις «Δασκαλίτσες του Μακεδονικού Αγώνα» στα Κοιμητήρια της Ευαγγελίστριας στην κεντρική Θεσσαλονίκη.

Ο χώρος του μνημείου αποτελείται από τους τάφους δώδεκα Μακεδονομάχων μαζί με δύο πέτρινα μνημεία για αυτούς που θυσιάσαν τόσα για την ελευθερία της Μακεδονίας. Έργο της «Φιλόπρωτος Αδελφότης Ανδρών Θεσσαλονίκης», εγκαινιάστηκε στις 25 Μαρτίου 1917 για την «ιερά μνήμη των». Ανάμεσα σε αυτούς οι οποίοι αναπαύονται πλέον είναι η Βελίκα Τράϊκου και η Αγγελική Φιλιππίδου, δύο από τις «Δασκαλίτσες».

Ανάμεσα στους πεσόντες Μακεδονομάχους είναι πολλοί εκπαιδευτικοί όπως:

Η **Λίλη Βλάχου**, αδελφή του Ιωάννη Βλάχου ή Τσίσκα (Καπετάν Βλάχος) από την Έδεσσα, ανέλαβε τη Διεύθυνση του Παρθεναγωγείου Εδέσσης. Οι κομιτατζήδες πλήρωσαν αδρά έναν τουρκαλβανό και την δολοφόνησαν μέσα στο ίδιο της το σχολείο το 1907.

Ο **Ευάγγελος Γεροβασιλείου** από το Λιτόχωρο Πιερίας, δάσκαλος στο Μελένικο. Τον δολοφόνησαν κομίτες με αρχηγό ρουμανίζοντα την 1η Νοεμβρίου 1907.

Ο **Ιωάννης Πίτσιουλας**, νέος δάσκαλος από την Ναύπακτο, αφού πήρε τον διορισμό του και οδηγεί από τον Έλληνα Πρόξενο στην

Θεσσαλονίκη, **Λάμπρο Κορομπλά**, ξεκίνησε για την Γουμένισσα, όπου θα δίδασκε. Δεν έφτασε ποτέ, αφού έπεσε σε ενέδρα των κομιτατζήδων, και έπειτα από τριήμερα μαρτύρια, οδηγήθηκε στην αγχόνη στις 24 Νοεμβρίου 1904. Ετών 23.

Ο **Δ. Ρούντας**, πατέρας του διδασκάλου της Όσσιανης, σήμερα Αρχάγγελος Πέλλης. Δολοφονήθηκε σε αγρό στην Όσσιανη την 3η Απριλίου 1904.

Η **Βελίκα Στεργίου**, η μητέρα του Τράϊκου Στεργίου, διδασκάλισσα από το Γραδεμπόριο Θεσσαλονίκης, σήμερα Πεντάλοφος. Πέθανε από τα τραύματα από εννέα πλήγματα ξιφολόγης στη Θεσσαλονίκη στις 28 Αυγούστου 1904.

Ο **Χρήστος Τσουτσούλιας** - Δημητριάδης, δάσκαλος από την Βασιλειάδα Καστοριάς. Δολοφονήθηκε στις 2 Ιουλίου 1899, μετά από απόφαση του βουλγαρικού κομιτατού Καστοριάς (υπό την προεδρία του παπά Τύρπου).

Η **Αγγελική Φιλιππίδου** από την Γευγελή. Υπηρετούσε διδασκάλισσα στην Αγριανή Σερρών. Τραυματίστηκε σοβαρά στην επίθεση των κομιτατζήδων στο χωριό στις 12 Δεκεμβρίου 1906. Μεταφέρεται πρώτα στις Σέρρες κι ύστερα στην Θεσσαλονίκη. Παθαίνει εμβολή και παραδίδει τό πνεύμα της τόν Ιανουάριο του 1907. Ετών 20.

Η **Αικατερίνη Χατζηγεωργίου**, διδασκάλισσα από την Γρίτσιστα (Ελ-

ληνικό) Γευγελής. Κάγκε ζωντανή στο σπίτι της από συμμορία κομιτατζήδων στις 14 Οκτωβρίου 1904. Ετών 21.

Ο **Κωνσταντίνος Χρησιδής**, Ηπειρώτης δάσκαλος στο Κάτω Νευροκόπι Δράμας. Τον Νοέμβριο του 1903, δολοφονήθηκε στην αυλή της εκκλησίας μαζί με τρεις προκρίτους από συμμορία που έστειλε ο σχισματικός μητροπολίτης Νευροκοπίου.

Ο **Δημήτριος Χρήστου**, δάσκαλος, ο οποίος δολοφονήθηκε από κομιτατζήδες στις 12 Ιουλίου 1903.

Αυτά τα παρουσιάζω για να δούμε ότι ο Μακεδονικός Αγώνας έχει αλλάξει μορφή αλλά όχι ουσία. Στην πρώτη γραμμή παραμένουν οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων: από τους νηπιαγωγούς μέχρι και τους πανεπιστημιακούς. Οι δάσκαλοι και οι διδασκάλισσες του Μακεδονικού Αγώνα, και ειδικά οι θυσίες τους, μας θυμίζουν τον ρόλο-κλειδί που κατέχουν οι εκπαιδευτικοί στον Μακεδονικό Αγώνα του 21ου αιώνα.

Η Ιστορία, και τα άτομα τα οποία την διαμορφώνουν με την δράση τους, υπάρχει στα σχολεία και στα πανεπιστήμια τόσο για να μαθαίνουμε όσο και να διδάσκουμε. Οι θυσίες των συναδέλφων του Μακεδονικού Αγώνα μας δείχνουν ότι το (προ)Σύμφωνο των Πρεσπών ΔΕΝ αποτελεί τετελεσμένο γεγονός.

Η Μακεδονική ιστορία και ταυτότητα παραμένουν ελληνική μέχρι να τις παραδώσουν σε άλλους ο ίδιος ο ελληνικός λαός. Μόνο όταν οι γηγενείς Μακεδόνες απανταχού γης παραδώσουν τα όπλα θα χαθεί η Μακεδονία.

Κατά την επόμενη επίσκεψή σας στην Θεσσαλονίκη, περάστε από το Μνημείο των «Δασκαλίτσων του Μακεδονικού Αγώνα». Αναψε ένα κερί υπέρ των ψυχών τους και πες ότι οι θυσίες τους δεν πήγαν άδικα.

NYN YΠEP ΠANTΩN O AΓΩN
(Παιάνας Σαλαμινομάχων,
Αισχύλος, Πέρσαι 402-405 π.χ.)

